

OBSAH

POĎAKOVANIE	8
POUŽITÉ SKRATKY A ZNAČKY	9
ÚVOD	11
1 ODVOLÁVANIE VEREJNÝCH FUNKCIONÁROV VOLIČMI V HISTORICKOM KONTEXTE	18
1.1 Od staroveku po novovek	18
1.2 Americký vplyv	22
1.3 Sovietsky vplyv	29
1.4 Teória a prax v Československu	31
1.4.1 Obdobie po 2. svetovej vojne	36
1.4.2 Obdobie po Nežnej revolúcii	44
2 ODVOLÁVANIE VEREJNÝCH FUNKCIONÁROV VOLIČMI V SÚČASNOSTI	50
2.1 Komponenty odvolávacieho hlasovania	52
2.2 Pravidlo o platnosti odvolávacieho hlasovania	56
2.3 Rozdiel medzi odvolávacím hlasovaním a revolučným zvrhnutím	59
3 ODVOLÁVANIE PARLAMENTU A JEHO ČLENOV VOLIČMI V ZAHRANIČÍ A NA ÚROVNI EURÓPSKEJ ÚNIE	62
3.1 Poznatky z komparatívneho ústavného práva	63
3.2 Odvolávanie celoštátneho parlamentu v Lichtenštajnsku	70
3.3 Odvolávanie celoštátneho parlamentu v Lotyšsku	73
3.3.1 Odvolávanie celoštátneho parlamentu z iniciatívy prezidenta	73
3.3.2 Odvolávanie celoštátneho parlamentu z iniciatívy skupiny občanov	81
3.3.2.1 <i>Postup pri zhromažďovaní podpisov k odvolávaciemu hlasovaniu</i>	89
3.3.2.2 <i>Regulácia kampane pri uskutočňovaní odvolávacieho hlasovania</i>	90

3.4	Odvolávanie kantonálneho a krajinského parlamentu vo Švajčiarsku a Nemecku	92
3.5	Odvolávanie poslancov Európskeho parlamentu voličmi	96
4	ODVOLÁVANIE PARLAMENTU A JEHO ČLENOV V SLOVENSKOM ÚSTAVNOM SYSTÉME	100
4.1	Prvá realizácia myšlienky odvolávania bez explicitného ústavného základu	102
4.2	Referendum o skrátení volebného obdobia Národnej rady z 11. novembra 2000	106
4.3	Referendum o skrátení volebného obdobia Národnej rady z 3. apríla 2004	111
4.4	Iniciatíva za referendum o skrátení VIII. volebného obdobia Národnej rady	117
4.4.1	Právne názory na ústavnosť referendumovej otázky pred 7. júlom 2021	122
4.4.2	Právne názory o protiústavnosti referendumovej otázky z obdobia 2020 – 2021	126
4.4.3	Právne názory o ústavnom súlade referendumovej otázky z obdobia 2020 – 2021	131
4.4.4	Argumentácia hlavy štátu v návrhu na začatie konania podľa čl. 125b Ústavy	135
4.4.4.1	<i>Stanovisko petičného výboru k návrhu hlavy štátu .....</i>	<i>137</i>
4.4.4.2	<i>Stanovisko Národnej rady k návrhu hlavy štátu .....</i>	<i>138</i>
4.4.5	Vyslovenie nesúladu referendumovej otázky nálezom pod sp. zn. PL. ÚS 7/2021	139
4.4.5.1	<i>Odvolávanie parlamentu: moc ustanovujúca alebo moc ustanovená? .....</i>	<i>140</i>
4.4.5.2	<i>Povaha platného výsledku referenda .....</i>	<i>144</i>
4.4.5.3	<i>Referenčné normy pri prieskume ústavnosti referendumovej otázky .....</i>	<i>146</i>
4.4.5.4	<i>Princíp generality práva a čl. 1 ods. 1 Ústavy .....</i>	<i>150</i>
4.4.5.5	<i>Deľba moci a ústavný monopol hlavy štátu na rozpúšťanie Národnej rady .....</i>	<i>167</i>

4.4.5.6	<i>Zásah do aktívneho volebného práva: neuznaný argument</i>	170
4.4.5.7	<i>Znižovanie štandardu práva na prístup k verejným funkciám</i>	171
4.5	Snahy o vytvorenie ústavného základu pre odvolávanie Národnej rady voličmi	175
4.5.1	Rozšírenie právnych skutočností vedúcich k zániku poslaneckého mandátu	176
4.5.2	Úprava pozitívneho vymedzenia predmetu referenda	180
4.5.3	Kombinácia predošlých návrhov a skracovanie volebného obdobia zvnútra	183
4.5.4	Pokus o zavedenie čiastočného lotyšského modelu	184
4.5.5	Referendum o možnosti skrátenia volebného obdobia zvonku aj zvnútra	185
4.5.6	Druhý pokus o čiastočný lotyšský model s prechodným ustanovením	187
4.5.7	Ďalší pokus o rozšírenie právnych skutočností vedúcich k zániku mandátu	190
4.5.8	Posledný pokus z VIII. volebného obdobia (skrátenie zvonku aj zvnútra)	190
4.5.9	Prvá legislatívna iniciatíva z IX. volebného obdobia	191
4.6	Referendová iniciatíva v IX. volebnom období	191
4.7	Návrh <i>de constitutione ferenda</i> s priamym modelom odvolávacieho hlasovania	193
5	ODVOLÁVANIE HLAVY ŠTÁTU VOLIČMI	199
5.1	Weimarská ústava a inšpirácia jej vzorovým modelom	200
5.2	Príklady odvolávania hlavy štátu v aplikačnej praxi	208
5.3	Zhrnutie poznatkov z komparatívneho ústavného práva	214
5.4	Odvolávanie prezidenta ľudovým hlasovaním v slovenskom ústavnom systéme	215
5.4.1	Odlíšnosti v porovnaní so vzorovým rakúskym modelom ...	220
5.4.2	Doterajšie iniciatívy za prijatie uznesenia k odvolávaciemu hlasovaniu	222

5.4.3 Riziká zneužitia platnej a účinnej ústavnej úpravy odvolávacieho hlasovania	224
5.4.4 Návrh na úpravu čl. 106 Ústavy v kontexte identifikovaného rizika	229
5.4.5 Nepripustnosť referenda o skrátení volebného obdobia prezidenta	231
6 ODVOLÁVANIE VLÁDY OBČANMI	234
6.1 Odvolávanie vlády ako súčasť právnej úpravy v zahraničí	235
6.2 Slovenská skúsenosť z roku 2022	236
6.2.1 Právne účinky po eventuálnej platnosti výsledkov referenda	237
6.2.2 Argumentácia hlavy štátu v návrhu na začatie konania podľa čl. 125b Ústavy	240
6.2.3 Stanovisko petičného výboru	241
6.2.4 Vyslovenie nesúladu referendovej otázky nálezom pod sp. zn. PL. ÚS 11/2022	242
7 ODVOLÁVANIE VEREJNÝCH FUNKCIONÁROV VOLIČMI V ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVE	249
7.1 Fungovanie komunálneho odvolávacieho hlasovania v Poľsku	250
7.2 Fungovanie komunálneho odvolávacieho hlasovania v nemeckých spolkových krajinách	259
7.3 Odvolávacie hlasovanie na úrovni slovenských miest a obcí	267
7.3.1 Osobitosti odvolávacieho hlasovania v Bratislave	278
7.3.2 Osobitosti odvolávacieho hlasovania v Košiciach	280
7.3.3 Odvolávanie ďalších funkcionárov miestnym referendom v Bratislave a Košiciach	283
7.3.4 Aplikačná stránka odvolávacieho hlasovania v obciach a mestách	284
7.3.4.1 Obštrukcie na úrovni obecného zastupiteľstva	289
7.3.4.2 Obštrukcie na úrovni odvolávaného starostu	294

7.3.5 Kvórum vyžadované na platnosť výsledku odvolávacieho hlasovania	297
7.3.5.1 Ústavnosť pohyblivého kvóra po vzore poľského modelu	302
7.3.5.2 Úprava kvóra ako vyváženie predĺženia volebného obdobia	304
7.4 Odvolávacie hlasovanie na úrovni samosprávnych krajov	306
ZÁVER	311
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	321
O AUTOROVI	338